

Ο Αθανάσιος Τσαυτάρης, ομότιμος καθηγητής του ΑΠΘ, τέως γενικός γραμματέας Έρευνας και Τεχνολογίας και τέως υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, είναι ένας επιστήμονας που άφησε το αποτύπωμά του τόσο στο πανεπιστήμιο όσο και στο Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΚΕΤΑ), στο Κέντρο Διάδοσης Τεχνολογίας ΝΟΗΣΙΣ, τη Ζώνη Καινοτομίας Θεσσαλονίκης, την Τράπεζα Γενετικού Υλικού κ.ά. Στο τέλος μιας χρονιάς και μιας δεκαετίας, και στην αρχή μιας καινούργιας τον ρωτήσαμε πώς βλέπει το αύριο, το μέλλον της ανθρωπότητας, ποιες είναι οι μεγάλες προκλήσεις που βρίσκονται μπροστά μας και τι δυνατότητες έχουμε να αξιοποιήσουμε τις θετικές δυνατότητες και προοπτικές, και να ξεπεράσουμε τα τυχόν προβλήματα που θα δημιουργήσουν.

Κύριε Τσαυτάρη, ποιες βλέπετε ότι είναι οι πιο μεγάλες προκλήσεις που έχουμε μπροστά μας;

Καθοριστικά προβλήματα και δυνατότητες για την ανθρωπότητα σήμερα αλλά και στο μέλλον αποτελούν: α) Η δημογραφική έκρηξη του πληθυσμού, β) Η διασφάλιση της διατροφικής επάρκειας των ανθρώπων καθώς και των υπολοίπων αναγκών τους, γ) Οι διαφαινόμενες κλιματικές αλλαγές και οι επιπτώσεις στα παραγωγικά συστήματα, δ) Οι κοινωνικές αλλαγές και αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα, ε) Οι τεχνολογικές και κοινωνικές προκλήσεις και οι δυνατότητες που πηγάζουν από τις προόδους της επιστήμης και ιδιαίτερα της ψηφιοποίησης των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων και των γενετικών πληροφοριών, μετά το «διάβασμα» του DNA. Χωρίς να παραλείψω βέβαια την απειλή ενός πυρηνικού ολέθρου, ο κίνδυνος του οποίου έχει διευρυνθεί, καθώς όσο πληθαίνουν οι χώρες με τέτοιες δυνατότητες τόσο αυτός ο κίνδυνος αυξάνει.

Παρότι τις αριθμήσατε ξεχωριστά, οι απειλές και οι δυνατότητες που αναφέρετε είναι προφανώς αλληλοεξαρτώμενες, έτσι δεν είναι;

Συμφωνώ απόλυτα. Δεν παίζει, για παράδειγμα, καθοριστικό ρόλο στη διασφάλιση της διατροφικής επάρκειας το μέγεθος της δημογραφικής έκρηξης και οι ρυθμοί ανάπτυξης του πληθυσμού; Το ίδιο θα υποστήριζα και για τις επιπτώσεις των κλιματικών αλλαγών, των οποίων η έκταση παίζει καθοριστικό ρόλο στις συνθήκες παραγωγής τροφίμων, στο εμπόριο, στις μεταφορές, στον τουρισμό, στην υγεία φυτών, ζώων και του ανθρώπου αλλά και ολόκληρου του πλανήτη. Περιπτώ βέβαια να επισημάνω ότι οι επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις θα επηρεάσουν θετικά και αρνητικά όλες τις υπόλοιπες προκλήσεις καθώς και τους τρόπους αξιοποίησης των δυνατοτήτων που δημιουργούν και τους τυχόν κινδύνους που θα επιφέρουν.

Μπορείτε να διευκρινίσετε λίγο περισσότερο την προτελευταία πρόκληση; Τις επιπτώσεις από τις αναπάντεχες κοινωνικές αλλαγές, τις αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα που αναφέρατε; Αν αναφέρω ένα συγκεκριμένο παράδειγμα, ίσως γίνει πιο κατανοητό. Λίγους μήνες πριν, ένεκα της μείωσης της κατανάλωσης αγελαδινού γάλακτος στην Αμερική, φαίρισε η μεγαλύτερη εταιρεία γάλακτος, η Dean Foods, ενώ λίγες μέρες πριν πτώχευσε και η δεύτερη σε μέγεθος γαλακτοβιομηχανία, η εταιρεία Borden Dairy.

Πατι αυτά συνέβησαν τόσο ξαφνικά και αναπάντεχα; Διότι μειώθηκε η κατανάλω-

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΤΣΑΥΤΑΡΗΣ

Μια συζήτηση με τον ομότιμο καθηγητή του ΑΠΘ και τέως υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης

Μ Συνέντευξη στον **Τριαντάφυλλο Πετκανόπουλο**

Δημογραφικό, κλίμα και διατροφική επάρκεια οι μεγάλες προκλήσεις της ανθρωπότητας

ση αγελαδινού γάλακτος με πολύ γρήγορο ρυθμό. Τα κινήματα ευζωίας των ζώων, της φυτοφαγίας έπληξαν ολόκληρο τον κλάδο της κτηνοτροφίας. Οι πληροφορίες ότι το αέριο μεθάνιο που δημιουργείται από τις κοπριές της αγελάδας είναι ο κύριος υπεύθυνος της κλιματικής αλλαγής, ότι τα κεκορεσμένα λίπη του αγελαδινού γάλακτος μπορεί να είναι αίτιο των καρδιαγγειακών προβλημάτων υγείας, η δυνατότητα κατανάλωσης φυτικού γάλακτος από αμύγδαλα, από βρώμη, από καρύδα και άλλα φυτικά προϊόντα έορσθη ξαφνικά ολόκληρο κλάδο. Και η μπάλα πήρε τα πάντα, παρακάμπτοντας π.χ. από άγνοια ή από παραπληροφόρηση ότι ο κλάδος της εκτατικής κυρίως κτηνοτροφίας -με το εξαιρετικό κρέας και τα γαλακτοκομικά του- που ενδιαφέρει ιδιαίτερα τη χώρα μας, έχει σημαντικό ρόλο στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, το μετριασμό πυρκαγιών, τη λίπανση με οικολογική κοπριά άγονων και λοφωδών εκτάσεων, τη διαθεσιμότητα τροφής για άγρια ζώα όπως λύκοι και τσακάλια κ.ά. Δεν πρέπει επομένως να περιοριστεί μαζί με την εντατική ενταβλισμένη αγελαδοτροφία και η εκτατική (κοπαδιάρικη) αιγοπροβατοτροφία.

Το γεγονός ότι ένας κλάδος μιας περιοχής πλήττεται δεν δημιουργεί ευκαιρίες για έναν άλλο κλάδο ή μία περιοχή; Συμφωνώ απολύτως. Αυτό ισχύει για όλες τις προκλήσεις που απαριθμήσα και γι' αυτό τόνισα τις αρνητικές επιπτώσεις που θα κληθούμε να αντιμετωπίσουμε αλλά και τις θετικές προοπτικές που θα δημιουργηθούν.

Δείτε για παράδειγμα το λιώσιμο των πάγων και την άνοδο της στάθμης των νερών με την άνοδο της ατμοσφαιρικής θερμοκρασίας κατά ένα βαθμό ένεκα της κλιματικής αλλαγής. Παράλιες χώρες όπως η Ινδονησία οδύρονται, διότι καταποντίστηκε ολόκληρη η πρωτεύουσά τους η Τζακάρτα, ενώ η Ρωσία τρίβει από χαρά τα χέρια της, διότι με το λιώσιμο των πάγων στο Βόρειο Πόλο μεγάλα και απροσπέλαστα μέχρι τώρα από τα βουνά των πάγων κοιτάσματα ορυκτών καυσίμων έγιναν εύκολα προσβάσιμα και ήδη αξιοποιούνται. Τα έχουν χαρακτηρίσει ως ΕΛ Ντοράντο του 21ου αιώνα για τα ορυκτά καύσιμα. Χωρίς να υπολογίζουμε και υπόλοιπα ορυκτά όπως ουράνιο, χρυσός, σπάνιες γαίες, διαμάντια κ.ά. Και να μην ξεχάσουμε και τα άφθονα ψάρια της περιοχής.

Μιλούμε για παγκόσμια προβλήματα που απαιτούν παγκόσμιες λύσεις. Η κοινωνία μας, τα κόμματα, τα πολιτικά συστήματα, οι οικονομίες των κρατών κ.ά. είναι εστιασμένα στο άτομο ή έστω σε πληθυσμούς ατόμων σε πόλεις, κράτη κτλ. Όχι όμως να αντιμετωπίσουν παγκόσμια προβλήματα. Θα χρειαστούμε ένα άλλο αφήγημα, άλλο μύθο, μια άλλη παγκόσμια κόλλα, η οποία θα συνενώσει την παγκόσμια κοινότητα για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προβλημάτων αυτής της έκτασης

Πόσο έτοιμη είναι η ανθρωπότητα να τα αντιμετωπίσει όλα αυτά, κ. Τσαυτάρη; Καθόλου. Κατ' αρχήν μιλούμε για παγκόσμια προβλήματα που απαιτούν παγκόσμιες λύσεις. Η κοινωνία μας, τα κόμματα, τα πολιτικά συστήματα, οι οικονομίες των κρατών κ.ά. είναι εστιασμένα στο άτομο (ατομικός φιλελευθερισμός) ή έστω σε πληθυσμούς ατόμων (νεωτερικός φιλελευθερισμός) σε πόλεις, κράτη κτλ. Όχι όμως να αντιμετωπίσουν παγκόσμια προβλήματα. Καθένας κοιτάζει την πάρτη του. Θα χρειαστούμε ένα άλλο αφήγημα, άλλο μύθο, μια άλλη παγκόσμια κόλλα, η οποία θα συνενώσει την παγκόσμια κοινότητα για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προβλημάτων αυτής της έκτασης.

Να αφήσουμε αυτό το αφήγημα όπως είπατε εάν υπάρχει και πώς το φαντάζεστε για μια επόμενη συνομιλία μας; Συμφωνώ. Ευχαριστώ πολύ γι' αυτήν τη συζήτηση.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

ΟΔΗΓΟΣ... ΕΠΙΒΙΩΣΗΣ

Γλιτώστε από τα τεκμήρια με «ΑΝΑΛΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ»

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΛΑΙΤΣΑΚΗΣ
gpalaitsakis@e-typos.com

Τη δυνατότητα να αποφύγουν την υπερφορολόγηση με βάση τα τεκμήρια της εφορίας έχουν και φέτος χιλιάδες φορολογούμενοι που απέκτησαν πολύ χαμηλά εισοδήματα το 2019. Ταυτόχρονα μπορούν να γλιτώσουν από τον κίνδυνο απώλειας κοινωνικών επιδομάτων και φοροαπαλλαγών, τον οποίο προκαλεί ο προσδιορισμός των φορολογητέων εισοδημάτων με βάση τα τεκμήρια.

Όσοι φορολογούμενοι διαπιστώνουν ότι η εφαρμογή των διατάξεων για τα τεκμήρια δι-αβίωσης προσδιορίζει σε εξωπραγματικά ύψη τα ετήσια φορολογητέα εισοδήματά τους -με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν να επιβαρυνθούν με υπέρογκα ποσά φόρου εισοδήματος και Ειδικής Εισφοράς Αλληλεγγύης αλλά και να χάσουν κοινωνικές παροχές και φοροαπαλλαγές κορηγούμενες βάσει εισοδηματικών κριτηρίων-μπορούν να αντιδράσουν αποτελεσματικά με τη χρήση της μεθόδου της «ανά-λωσης κεφαλαίου παρελθόντων ετών», την οποία προβλέπει η παράγραφος 2 του άρθρου 34 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013).

Με τη μέθοδο της «ανάλωσης κεφαλαίου», κάθε φορολογούμενος μπορεί να καλύψει την όποια πρόσθετη διαφορά φορολογητέου εισοδήματος προκύπτει εξαιτίας της εφαρμογής των τεκμηρίων (λόγω του ότι το τεκμαρτό εισόδημα που προσδιορίζεται από την εφορία με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης και τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων είναι μεγαλύτερο από το δηλωθέν εισόδημα), επικαλούμενος εισοδήματα και έσοδα δηλωθέντα ακόμη και πριν από πάρα πολλά χρόνια. Μπορεί, ειδικότερα, να ανατρέξει στις φορολογικές δηλώσεις προηγούμενων συνεχόμενων ετών (όσων ετών θέλει) και να προβεί στις ακόλουθες ενέργειες:

α) Να αθροίσει τα ποσά των πάσης φύσεως εισοδημάτων (από μισθούς, συντάξεις, επιδόματα, ενοίκια, επιχειρήσεις, τόκους καταθέσεων, μερίσματα, υπεραξίες από πώληση μετοχών κ.λπ.) και τα ποσά των εσόδων από πωλήσεις περιουσιακών στοιχείων και από τυχόν άλλες πηγές (εισπραχθέντα ποσά εφάπαξ παροχών ασφαλιστικών ταμείων, κέρδη από λαχεία, ληφθείσες δωρεές κ.λπ.), τα οποία έχει αναγράψει στις δηλώσεις των παρελθόντων ετών.

β) Από το άθροισμα εισοδημάτων και εσο-

Πώς θα αξιοποιήσετε τις φορολογικές δηλώσεις παιδιών ετών για να αποφύγετε την υπερφορολόγηση αλλά και την απώλεια κοινωνικών επιδομάτων και φοροαπαλλαγών

δων προηγούμενων ετών, που θα προκύψει, να αφαιρέσει τα ποσά που ελιφθσαν υπόψη στις ίδιες φορολογικές δηλώσεις ως τεκμήρια διαβίωσης (για κατοικίες, Ι.Χ. αυτοκίνητα, πσίνες, σκάφη, υπηρετικό προσωπικό κ.λπ.), καθώς και τα ποσά που δήλωσε στις ίδιες δηλώσεις ότι δαπάνησε για να αποκτήσει περιουσιακά στοιχεία (ακίνητα, Ι.Χ. αυτοκίνητα, σκάφη, κινητά αντικείμενα μεγάλης αξίας κ.λπ.).

Προϊόν αποταμίευσης

Το καθαρό ποσό που θα προκύψει από τις παραπάνω μαθηματικές πράξεις είναι το «κεφάλαιο» των προηγούμενων ετών που μπορεί ο φορολογούμενος να «σχηματίσει» και να εμφανίσει στην εφορία ως προϊόν αποταμίευσης. Από εκεί και πέρα, σε κάθε περίπτωση, από το «κεφάλαιο» που θα σχηματιστεί με τον τρόπο αυτό ο φορολογούμενος μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα μέρος για να καλύψει την πρόσθετη διαφορά εισοδήματος που του προσδιορίζουν τα τεκμήρια στη φετινή του δήλωση. Μπορεί δηλαδή να ισχυριστεί ότι η πρόσθετη διαφορά τεκμαρτού εισοδήματος της φορολογικής του δήλωσης καλύφθηκε με «ανάλωση» ενός μέρους του «κεφαλαίου» το οποίο του περίσσεψε από τα προηγούμενα έτη

και το οποίο προκύπτει με βάση τις δηλώσεις των προηγούμενων ετών, όπως περιγράψαμε προηγουμένως.

Ο φορολογούμενος πρέπει, εν συνεχεία, να δηλώσει το «αναλωθέν» μέρος του «κεφαλαίου» στον πίνακα 6 της φορολογικής δήλωσης, είτε στον κωδικό 787 (που αφορά τον ίδιο) είτε στον κωδικό 788 (που αφορά τη σύζυγο), και με τον τρόπο αυτό να υπερκαλύψει την πρόσθετη διαφορά τεκμαρτού εισοδήματος που προκύπτει με βάση τα τεκμήρια, οπότε στην περίπτωση αυτή ως φορολογητέο εισόδημα δεν θα ληφθεί υπόψη από την εφορία το τεκμαρτό αλλά το πολύ πιο χαμηλό δηλωθέν εισόδημά του. (Το ποσό που θα αναγραφεί σε έναν από τους κωδικούς αυτούς θα πρέπει να είναι μεγαλύτερο από την πρόσθετη διαφορά εισοδήματος λόγω τεκμηρίων, ώστε να καλυφθεί πλήρως η διαφορά εισοδήματος που προέκυψε από τα τεκμήρια.)

Σε περίπτωση κάλυψης των τεκμηρίων με τη μέθοδο της «ανάλωσης κεφαλαίου»:

1 Ο φόρος εισοδήματος και η Ειδική Εισφορά Αλληλεγγύης θα υπολογιστούν όχι επί του τεκμαρτού αλλά επί του δηλωθέντος εισοδήματος, που είναι χαμηλότερο, οπότε η

2. Η ΑΝΑΛΩΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΑΣ ΣΩΖΕΙ ΑΠΟ ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ

Μέσο: ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . .26/01/2020 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .26/01/2020

Σελίδα: 28

τελική φορολογική επιβάρυνση του φορολογούμενου θα είναι μικρότερη.

2 Αν υπάρχουν προστατευόμενα τέκνα, τότε ο ΟΓΑ, κατά την επεξεργασία του εντύπου Α21 που θα υποβάλει φέτος ο φορολογούμενος (μετά την υποβολή της φορολογικής δήλωσης), θα λάβει υπόψη του ως ετήσιο οικογενειακό φορολογητέο εισόδημα για την καταβολή του οικογενειακού επιδόματος όχι το τεκμαρτό αλλά το πολύ πιο χαμηλό ετήσιο δηλωθέν εισόδημα, οπότε υπάρχει πιθανότητα να τον κατατάξει σε χαμηλότερη εισοδηματική κλίμακα και να του χορηγήσει μεγαλύτερο ποσό επιδόματος!

3 Αν το δηλωθέν εισόδημα του φορολογούμενου είναι χαμηλότερο από το ισχύον εισοδηματικό όριο που προβλέπεται, κατά περίπτωση, για τη μερική ή την ολική απαλλαγή από τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝΦΙΑ), αλλά το τεκμαρτό εισόδημά του (το εισόδημα που του προσδιορίζουν τα τεκμήρια) είναι υψηλότερο από το εισοδηματικό όριο για την απαλλαγή αυτή, ο φορολογούμενος δεν θα χάσει το δικαίωμα της απαλλαγής. Κι αυτό θα συμβεί επειδή θα έχει καλύψει τα

τεκμήρια, οπότε για να κριθεί αν δικαιούται την απαλλαγή θα ληφθεί υπόψη το δηλωθέν και όχι το τεκμαρτό εισόδημα. Συνειπώς, σε μια τέτοια περίπτωση ο φορολογούμενος θα γλιτώσει από το 50% του ΕΝΦΙΑ ή και από το σύνολο του επαχθούς αυτού φόρου αν είναι τρίτεκνος ή πολύτεκνος ή άτομο με αναπηρία άνω του 67% (για τις τρεις αυτές κατηγορίες ευπαθών ομάδων προβλέπεται πλήρης απαλλαγή). Ειδικότερα, αν ο φορολογούμενος είναι άγαμος με ετήσιο δηλωθέν εισόδημα μέχρι 9.000 ευρώ ή έγγαμος με 1 εξαρτώμενο τέκνο και με ετήσιο δηλωθέν εισόδημα μέχρι 11.000 ευρώ ή έγγαμος με 2 εξαρτώμενα τέκνα και με ετήσιο δηλωθέν εισόδημα μέχρι 12.000 ευρώ θα γλιτώσει από το 50% του ΕΝΦΙΑ, έστω κι αν με βάση τα τεκμήρια το εισόδημά του προσδιορίζεται σε επίπεδο σημαντικά υψηλότερο από τα παραπάνω ποσά. Επίσης, αν ο φορολογούμενος είναι τρίτεκνος με ετήσιο δηλωθέν εισόδημα μέχρι 16.000 ευρώ ή τετράτεκνος με ετήσιο δηλωθέν εισόδημα μέχρι 17.000 ευρώ θα γλιτώσει από το σύνολο του ΕΝΦΙΑ, έστω κι αν τα τεκμήρια του προσδιορίζουν το ετήσιο εισόδημα σε επίπεδο σημαντικά υψηλότερο από τα ποσά αυτά. ■